

Pontos Rumları: 19 Mayıs bizler için soykırımdır

Posted on 19/05/2020

19 Mayıs 1919'un Pontos Rumlarına yönelik soykırımın "en ölümcül darbesinin" başlangıcı olduğunu belirten Pontuslu Rumlar, bu tarihin aynı zamanda Kürtler, Aleviler ve diğer halklar için de soykırımı ifade ettiğini vurguladı. İttihat ve Terakki yönetimi tarafından 1915'te bir buçuk milyon Ermeni ve 300 bine yakın Süryani'nin hayatına mal olan tehcir ve soykırımın son halkası Pontus Rumlarına yönelik gerçekleşti. Yunan tarihçi Konstantinos Fotiatis'e göre, 1914-1921 yılları arasında Amasya, Samsun ve Giresun'da 134 bin 78, Niksar'da 27 bin 216, Trabzon'da 38 bin 434, Tokat'ta 64 bin 582, Maçka'da 17 bin 479, Şebinkarahisar'da 21 bin 448 Rum, mübadele yollarında hayatını kaybeden 50 bin insanla birlikte toplam 353 bin Pontuslu soykırıma uğradı. Yine Fotiatis ve Pontuslu Rumlara göre, 1914'de başlayan sürecin en ölümcül darbesi 19 Mayıs 1919 tarihinde yaşandı. Bu tarihte Samsun'a çıkan Mustafa Kemal'in ilk olarak görüştüğü Sakallı Nurettin Paşa ve Topal Osman'ın Rum halkına yönelik saldırılarda ön planda olması bu iddiayı güçlendiriyor.

Pontuslu Rumlar, soykırımın yıldönümü olarak kabul ettikleri 19 Mayıs'a ilişkin konuştu.

SON ETABIN BAŞLADIĞI TARİH

Trabzon Maçkalı olduğunu belirten yazar Tamer Çilingir, hep farkında olduğu Rum kimliğini kabul etmesinin 40'lı yaşlarında olduğunu ifade etti. Okudukları okullarda ve çevrelerinde yıllarca Rumların "kötü ve hain insanlar" olarak anlatıldığına değinen Çilingir, "Türklük ise en 'yüce' değerdi" dedi.

Çilingir, Pontos Rumlarına yönelik soykırımın, Süryani ve Ermenilere yönelik soykırımdan bağımsız olmadığı gibi Trakya ve Küçük Asya Rumlarına yönelik soykırımdan da bağımsız ele alınamayacağına dikkati çekti. 19 Mayıs 1919'u söz konusu projenin "son etabı" olarak nitelendiren Çilingir, Pontos'ta bu tarihe kadar 150 binden fazla insanın katledildiğini söyledi. 19 Mayıs'ın resmi ideolojide ise "emperyalizme karşı bir kurtuluş savaşının başladığı tarih" olduğunu belirten Çilingir, "Ortada bir 'milli mücadele' de yoktur. Emperyalist paylaşım savaşının mağlubu Osmanlı'dan geriye kalan topraklardaki iktidar mücadelesi modern, batıcı ama Müslüman kimlikli bir kapitalist devlet olarak ayakta kalma çabasıdır" diye belirtti.

KATLIAMLAR TARİHİ

"Yüz yıllık cumhuriyet tarihi de baskı, zulüm ve katliamlar tarihidir" diyen Çilingir, "kanlı tarihin" başlangıcı olan 19 Mayıs'ın sadece Rumlar açısından soykırımı ifade etmediğini kaydetti. 100 yıl boyunca zulüm ve katliamlara uğrayan Aleviler, Kürtler ve Lazlar için de aynı anlama geldiğine işaret eden Çilingir, bu tarihin kendisine "Türküm" diyen yoksul işçiler ve Müslümanlıktan asla ödün vermeyenlerin kadınlara reva gördüğü uygulamalarıyla, kadınlar açısından da kara bir gün olduğunu vurguladı.

PONTOSLULAR KİMLİĞİ İLE YÜZLEŞİYOR

Devletin baskı, yasak ve asimilasyon politikalarından kaynaklı Pontosluları da kendi kimliklerini gizlemeye ittiğine dikkati çeken Çilingir, "Neredeyse tüm ailelerin soylarının Müslüman ve Türk olduğunu ispat etme çabaları da yüz yıl öce ve yüz yıl boyunca nasıl bir korku içinde olduklarının göstergesi değil midir" diye sordu. Ancak, son yıllarda kimlikleri ile yüzleşenlerin sayısının arttığını vurgulayan Çilingir, şunları söyledi: "Asıl korku devletin ve kendisine bir takım statükolar oluşturmuş kesimlerin korkusudur. Pontos'un dışındaki

Rum düşmanlığı Pontos'ta aynı düzeyde değildir. Binlerce yıllık kültürel ve tarihsel birikim soykırıma rağmen hala yok edilemediği için herkes açısından 'acaba ben Rum muyum' 'şüphesi(!)' hep var olmuştur. Pontos insanı, Rum kimliği ile yüzleşmenin dışında her şeyden önce yüz yıl önce bu topraklarda Hristiyan Rumların yaşadığını biliyor.”

'TÜRK TOPLUMU VİCDANIYLA YÜZLEŞMELİ'

Yunanistan'da ve Avrupa'da Pontoslu Rumların kurdukları federasyonların soykırım ile ilgili etkinlikler yaptığını anımsatan Çilingir, “Konferanslar, belgesel film çalışmaları, kitap yayınları ve değişik dillere çevrilmesi gibi faaliyetlerden oluşan bu etkinlikler bir duyarlılık yaratıyor. Fakat yeterli değil tabi. Sonuçta bu federasyonlar diasporadaki Rumlardan, yani 100 yıl önce sürgün edilmiş olan Rumların torunları. Bu konuda asıl çalışmanın daha etkili olması için bugünkü Pontos coğrafyasından yapılması gerekiyor. Ve dünya kamuoyundan daha da önemlisi bugünkü Pontos coğrafyasında ve Türk toplumun vicdanında bir yüzleşme yaşanması gerekiyor. Öte yandan özellikle muhalif kesimlerin ve tabi Kürtlerin de bu konuda seslerinin çıkması bu süreci hızlandıracaktır” diye konuştu.

KRALDAN DAHA KRALCI

Samsun Bafralı barış aktivisti Yannis Vasilis Yaylalı ise, kendisi gibi büyüklerinin de Pontos'ta doğduğunu, yedi göbek Pontos Rumu olduğunu vurguladı. Ailesinin hem korkudan hem de bölgede Rum kimliğinin “küfür” olarak algılanmasından kaynaklı kimliklerinden uzak durduğunu ifade eden Yaylalı, “Hatta o kadar uzak ki, bizlere Türk ordusu ve çetecileri tarafından öldürülen büyük babamız ve ailesini, sözde 'Kurtuluş Savaşı'nda' öldüğü ve cenazesinin ise getirilemediği söylendi. Kraldan daha kralcı olmak deyimi vardır ya, bizimkiler bunun ile yetinmemiş ve bizleri sözün tam manası ile kendi değerlerine sırt çevirmiş birer Türk ırkçısı olarak yetiştirdiler” diye belirtti.

YÜZLEŞMEYİ SAĞLADI

Kendisi gibi durumun farkında olmayanların kendi halkı Rumlar dahil herkesten nefret ederek büyüdüğünü söyleyen Yaylalı, bu dönüşümün ise 1994’de askerlik yaparken PKK’nin eline geçmesi ile başladığını belirtti. Böylece Kürt halkı gerçekliği ile karşılaştığını paylaşan Yaylalı, “Bu hesaplaşma daha sonra beni kendi halkımla, kendi değerlerimle yüzleşmeye taşıdı. Kürt halkına karşı savaşa gitmişken, onca kötülüğü yapmışken, Kürt halkının yiğit evlatları insan olabilmem için bana bir şans daha verdi. Pontos’daki Rum halk gerçeği ile yüzleştiğimde ise bu inkar, katliam ve soykırım sisteminin temelinde, halkların kanı ve mezarsız canların olduğunu gördüm” dedi.

‘ÖLÜMCÜL’ SALDIRI: 19 MAYIS

Gayri Müslim halklara yönelik soykırımın üç aşamada gerçekleştiğini kaydeden Yaylalı, ilk iki aşamanın Osmanlı döneminde II. Abdülhamit ve İttihat Terakki döneminde olduğunu belirtti. Yaylalı, “Ölümcül” saldırının ise, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının 19 Mayıs 1919 günü Samsun’a çıkmasıyla başladığını vurguladı. Mustafa Kemal ve arkadaşlarının tüm imkanlarını Pontos Rumlarının soykırımını tamamlamak için seferber ettiğini söyleyen Yaylalı, “Böylece Pontos Rumları ile birlikte üç aşamada gerçekleşen gayr-ı Müslim halkların imhası tamamlandı. Bu yüzden 19 Mayıs 1919 günü temsili olarak yaşadığımız soykırımı anma günü olarak görülür” diye ifade etti.

HALKLARIN MÜCADELESİ İVME KAZANDI

Kürt mücadelesinin getirdiği ivme ile halkların kendisini toparlama sürecine girdiğini ifade eden Yaylalı, Karadeniz bölgesinde Hemşin, Laz ve Gürcü halkından sonra kendilerinin de ayağa kalmaya çalıştıklarını belirtti. 2016 yılında Ankara’da soykırım konferansı düzenlediklerini hatırlatan Yaylalı, “Yüzyıl sonra soykırımı yürüten merkezde Pontos’un,

Pontuslu Rumların hala burada oldukları mesajını verdik. Bu üç kesimin dikkatini çekti. Birincisi Pontoslu Rum gençlerin, ikincisi Sol, sosyalist, muhalif güçlerin ve tabii devletin de dikkatinden kaçmadı. İlk iki kesimden çok olumlu tepkiler aldığımızı söyleyebilirim. Devlette özellikle önde koşturan bizlere karşı birçok soruşturma başlattı. Tutuklanmama neden olan davalardan biri de Pontos Soykırımını ile yaptığım paylaşımlardı” ifadelerini kullandı.

‘RÖNESANSIMIZI YAŞIYORUZ’

“Yüzyıl sonra tekrar Rönesans’ımızı yaşar gibiydik” diyen Yaylalı, bu dönemden sonra Pontos Rumlarına yönelik soykırımını anlatan birçok kitabın yazıldığını ya da Türkçeye çevrildiğinin altını çizdi. Başta Yunanistan olmak üzere birçok Avrupa ülkesinde konferanslar düzenlendiğini de ekleyen Yaylalı, “Elbette bu daha başlangıç, diğer halklar gibi Pontos’da ve Türkiye’de kurumsallaşmış bir örgütlülüğümüz yok ama bu çalışmalar ileride onu da getirecektir. Halkımız, mücadelemizle birlikte halkların ağzında ‘küfür’ olmaktan çıkıp, kendi dilimizde kardeşliğin haykırıldığı sloganlara dönecektir. Nerede olursak olalım, yüzümüz hep Pontos’a dönük olacaktır. Mücadelemize gençlerin ilgisi şimdiden çok arttı, mücadele devam ettikçe sistemin 600 yıllık inkar ve asimilasyonu karton gibi yırtılıp atılacaktır” diye konuştu.

YÜZLEŞMEKTEN KORKULUYOR

Türkiye’de sol muhalefetin hala Pontoslu Rumların soykırımını ile yüzleşmekte sorun yaşadığını da sözlerine ekleyen Yaylalı, “Bir şeyi açıkça belirtmem gerekir, çünkü bu Kürt halkına karşı benim bir borcumdur. Geçtiğimiz 19 Mayıs’ta modern Genç Osmanlılar, İttihatçılar ve Kemalistlerin Samsun’a çıkarma yapmasına ilişkin Pervin Buldan şahsında HDP’nin ‘bizde orada olmalıydık’ sitemi biz Pontos Rumlarını oldukça üzmüştür. Yine, benzer şekilde Sol Partili Alper Taş’ın 23 Nisan ve 19 Mayıs kutlamaları bizleri çok

üzümüştür” dedi.

“19 Mayısı ya bayram olarak kutlarsın, ya da anma olarak” diyen Yaylalı, şöyle devam etti: “Yani, ya inkarcı, talancı, soykırımcılar ile yan yana olursunuz ya da soykırıma uğratılmış halklar ile yan yana olursunuz. Kürt halkı ve iradesi bana insanlığı kazandırdı. O yüzden başka türlü düşünüp başka türlü konuşamam. Soykırımcılar sizi hedef tahtasına koyduğunda, kimseyi ayırt etmiyorlar, herkesi bir arada yok edip gidiyorlar. Tarihimiz o kadar açık ki, resmi ideolojinin materyalleri dışında da çok değerli çalışmalar vermeye başladık. Lütfen o acı deneyimleri okuyalım ve bu deneyimleri halklar ile paylaşalım ki tekrar benzer durumları yaşamayalım.”

MA / Tolga Güney

Kaynak: mezopotamyaajansi.com